

Finanšu izlūkošanas dienests

**Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma
un proliferācijas finansēšanas risku novērtējuma
veikšanas vadlīnijas**

RĪGA

2019

SATURS

1. Ievads.....	3
NILLTPF risku novērtējuma nepieciešamība.....	3
NILLTPF risku novērtēšanas ieguvumi	3
2. NILLTPF risku novērtēšanas process.....	4
NILLTPF risku novērtēšanas metodoloģija	5
NILLTPF risku novērtējuma mērķauditorija.....	6
NILLTPF risku novērtēšanā iesaistītās kompetentās institūcijas un iesaistītās personas	6
NILLTPF risku novērtēšanas posmi	7
NILLTPF risku novērtējuma līmeņi.....	9
NILLTPF risku novērtējuma rezultāts	10
3. NILLTPF risku novērtējuma komunikācija.....	11
Komunikācijas mērķis	11
Risku novērtējuma ziņojumi.....	11
Komunikācijas kanāli	11
Mērķauditorija.....	11
Informācijas izplatīšanas, komunikācijas un atgriezeniskās saites nodrošināšana uzraudzības un kontroles institūcijām un NILLTPFN likuma subjektiem	12
Informācijas izplatīšanas, komunikācijas un atgriezeniskās saites nodrošināšana nevalstiskajām organizācijām un personām, kas veic ziedojumus, dāvinājumus u.tml.;.....	12
Informācijas izplatīšanas, komunikācijas un atgriezeniskās saites nodrošināšana politikas veidotājiem.....	13
Informācijas izplatīšanas, komunikācijas un atgriezeniskās saites nodrošināšana tiesībsardzības iestādēm un LR Prokuratūrai.....	13
Informācijas izplatīšanas, komunikācijas un atgriezeniskās saites nodrošināšana sabiedrībai....	13
4. Saīsinājumu saraksts.....	14

1. Ievads

NILLTPF risku novērtējuma nepieciešamība

- 1.1. Efektīvas NILLTPF novērtēšanas sistēmas izveidošana, ieviešana un uzturēšana vienmēr ir bijis izaicinājums visā pasaulē, taču mūsdienu vidē, kas kļūst aizvien digitālāka un dinamiskāka, uzdevums kļūst arvien sarežģītāks. Lai gan nepārtraukti tiek veikti pasākumi NILLTPF risku mazināšanai un novērtēšanai, kā arī notiek darbs pie to radīto seku likvidēšanas, NILLTPF joprojām atstāj negatīvu ietekmi gan uz pasaules ekonomiskajām norisēm, gan tautsaimniecību kopumā.
- 1.2. Viens no nozīmīgākajiem procesiem, kas laikus ļauj apzināt un identificēt riskus, kā arī nepieciešamības gadījumā vērtēt to radītās sekas, ir nacionāla līmeņa NILLTPF risku novērtējuma veikšana. Ņemot vērā NILLTPF shēmu globālo raksturu ir svarīgi, lai ikviens valsts regulāri un kvalitatīvi veiktu nacionālo risku novērtējumu. Latvijas vadošās iestādes NILLTPF novērtēšanas jomā, apzinoties minētā procesa būtiskumu, ir apņēmušās regulāri veikt Latvijas nacionālo NILLTPF risku novērtējumu. Tādējādi nodrošinot, ka Latvija identificē valstij aktuālos NILLTPF riskus un veic pasākumus, lai īstenotu identificēto risku efektīvu samazināšanu un novērtēšanu, tajā skaitā piemērojot uz riskiem balstītu pieeju, nodrošinot proaktīvu NILLTPF risku uzraudzības un pārvaldības modeli.¹
- 1.3. Saskaņā ar starptautiskiem principiem valstīm atbilstošos normatīvajos aktos ir jāpieprasa noteiktajiem NILLTPFN likuma subjektiem² orientēties savas nozares NILLTPF riskos, ņemot vērā riskus, kas saistīti ar to klientiem, valstīm vai ģeogrāfiskajām zonām, produktiem, pakalpojumiem, darījumiem vai piegādes kanāliem. Šādu risku novērtējumu dokumentē, regulāri atjaunina un dara pieejamu attiecīgajām kompetentajām iestādēm.
- 1.4. Arī vadošās starptautiskās NILLTPF novērtēšanas politikas veidošanas institūcijas - Finanšu darījumu darba grupas (FATF) efektivitātes rādītāji³ noteic, ka valstīm jāveicina izpratnes veidošana par NILLTPF riskiem un nepieciešamības gadījumā jāīsteno pasākumi NILLTPF apkarošanai. NILLTPF risku identificēšanā un novērtēšanā jāizmanto visaptveroši un uzticami dati, šajā procesā iesaistot visas kompetentās institūcijas un personas. NILLTPF risku novērtējums izmantojams kā pamats NILLTPF novērtēšanas politikas veidošanā.
- 1.5. Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva⁴ paredz, ka katrai ES dalībvalstij ir jāveic attiecīgi pasākumi, lai identificētu, izvērtētu, izprastu un mazinātu NILLTPF riskus, kas var skart valsti. Katrai dalībvalstij jānosaka iestāde vai jāizveido mehānisms, lai koordinētu valsts rīcību saistībā ar risku novērtēšanu. Nacionālais risku novērtējums jāveic regulāri, ņemot vērā EK izstrādātajā pārnacionālajā risku vērtējumā iekļautos secinājumus.
- 1.6. Vienlaikus minētā direktīva paredz, ka katra ES dalībvalsts izstrādāto nacionālo risku novērtējumu izmanto, lai uzlabotu savu NILLTPF novērtēšanas sistēmu, t.sk. apzinot nozares vai jomas, kur pastāv zemāks vai augstāks NILLTPF risku līmenis, piešķirot resursus NILLTPF apkarošanai, kā arī izstrādājot atbilstošus noteikumus konstatētajiem NILLTPF riskiem. Direktīvā, cita starpā arī noteikts, ka ES dalībvalstīm nacionālo riska novērtējumu rezultāti jā dara pieejami NILLTPFN likuma subjektiem nolūkā palīdzēt veikt nozaru risku novērtējumus, kā arī EK, Eiropas uzraudzības iestādēm un pārējām dalībvalstīm.

NILLTPF risku novērtēšanas ieguvumi

- 1.7. NILLTPF risku vērtēšanas process sniedz gan nacionāla, gan starptautiska līmeņa ieguvumus. Risku novērtēšanas procesa gaitā tiek:
 - 1.7.1. novērtēta esošās NILLTPF novērtēšanas sistēmas efektivitāte, definēti trūkumi un nepieciešamie uzlabojumi;

¹ Šādu pieeju saskaņā ar vadošās NILLTPF novērtēšanas politikas veidošanas institūcija - Finanšu darījumu darba grupas (FATF) metodoloģiju. Pieejams: Methodology for Assessing Technical Compliance with the FATF Recommendations and the Effectiveness of AML/CFT Systems – 23.-25.lpp. Pieejams: <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/methodology/FATF%20Methodology%2022%20Feb%202013.pdf>

² Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novērtēšanas likums. Latvijas Vēstnesis, 116 (3900), 30.07.2008.; Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 16, 28.08.2008. – 3. panta pirmā daļa. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=178987>.

³ FATF Methodology for Assessing Technical Compliance with the FATF Recommendations and the Effectiveness of AML/CFT Systems – 93.-95.lpp. Pieejams: <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/methodology/FATF%20Methodology%2022%20Feb%202013.pdf>

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/843 (2018. gada 30. maijs), ar ko groza Direktīvu (ES) 2015/849 par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Direktīvas 2009/138/EK un 2013/36/ES – 7.-8.pants. Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A32018L0843>

- 1.7.2. identificēti iepriekš nenoteiktie apdraudējumi, ievainojamības faktori, riski un to radītās sekas;
- 1.7.3. veikta stratēģiskā analīze, kā arī izstrādātas tipoloģijas;
- 1.7.4. veikts salīdzinājums ar citu valstu NILLTPF risku novērtējumiem, kā rezultātā iespējams identificēt starptautiska mēroga likumsakarības un tendences;
- 1.7.5. veicināta valsts iestāžu un citu kompetento institūciju cieša savstarpējā sadarbība NILLTPF risku mazināšanā;
- 1.7.6. noteikti risku mazinošie pasākumi un darbības, tajā skaitā, izvirzāmas prioritārās darbības, kā arī ilgtermiņa un īstermiņa stratēģija NILLTPF sistēmas pilnveidošanai;
- 1.7.7. pilnveidota gan valsts institūciju, gan privātā sektora, gan iedzīvotāju izpratne par NILLTPF riskiem un to radītajām sekām.

2. NILLTPF risku novērtēšanas process

NILLTPF risku novērtēšanas process komponentes

- 2.1. Saskaņā ar FATF vadlīnijām NILLTPF risku novērtējuma veikšanai⁵ NILLTPF **riski** tiek noteikti analizējot potenciālos draudus un ievainojamību, kā arī sekas⁶, ko rada NILLTPF.
- 2.2. **Draudi** ir persona vai personu grupa, organizācija, vai aktivitāte ar potenciālu radīt kaitējumu, piemēram, valstij, tautai, ekonomikai, utt. NILLTPF kontekstā draudi ietver noziedzniekus, teroristus grupas un to koordinatorus, to finanšu līdzekļus, kā arī pagātnes, tagadnes vai nākotnes ar NILLTPF saistītas darbības.
- 2.3. Draudi kalpo kā būtisks pamats, veidojot izpratni par NILLTPF riskiem. Nozīmīgi saprast vidi, kurā paveikti noziedzīgi nodarījumi un identificēt līdzekļu noziedzīgo izcelsmi, lai noteiktu to raksturu un apjomu. Draudu novērtējumā jāanalizē tādi predikatīvie noziegumi, kas ģenerē noziedzīgus līdzekļus, to biežumu, regularitāti un dinamiku, noziedzīgi iegūtu līdzekļu apjomu valstī, līdzekļu legalizācijas mērogu, kā arī metodes un tendences. Draudu novērtēšanā analizējama arī pārrobežu līdzekļu plūsma no citām jurisdikcijām. Īpaša uzmanība pievēršama tādiem finanšu līdzekļiem, ko potenciāli varētu plānot novirzīt terorisma finansēšanai, t.i. gan teroristiskām darbībām, gan teroristisku grupu atbalstīšanai.
- 2.4. **Ievainojamība** ietver tos aspektus, kas ļauj draudiem realizēties, veicina to izplatību vai neierobežo to īstenošanu. NILLTPF kontekstā ievainojamība ir saistīta ar aizsardzības mehānismu trūkumiem pret NILLTPF iespējamību. Tāpēc analizējot ievainojamību, pastiprināta uzmanība pievēršama faktoriem, kas norāda uz trūkumiem NILLTPF novērtēšanas sistēmās un kontroles mehānismos.
- 2.5. Ievainojamība vērtējama gan valsts līmenī, gan katra sektora vai nozares līmenī. Ievainojamības novērtējumā būtu jāanalizē kopējais izpratnes un zināšanu līmenis, nepilnības un trūkumi saistītajos normatīvajos aktos un institucionālajā sistēmā, ekonomiskie, ģeogrāfiskie un sociālie faktori, NILLTPF likuma subjektu zināšanu un izpratnes līmenis, uzraudzības un kontroles mehānismu efektivitāte NILLTPF novērtēšanai un to resursu pietiekamība.
- 2.6. **Sekas** ataino ietekmi un kaitējumu, ko rada NILLTPF valsts finanšu sistēmai, ekonomikai un sabiedrībai kopumā. NILLTPF radītajām sekām var būt ilgtermiņa vai īstermiņa raksturs un tās var būt attiecināmas uz kādu konkrētu iedzīvotāju grupu, uzņēmējdarbības jomu, valsts vai starptautiskajām interesēm, kā arī uz valsts finanšu sektora reputāciju. Seku vērtēšanas kontekstā var vērtēt, piemēram, valsts ekonomiskās attīstības rādītājus, investīciju apjomu valstī, korupcijas uztveres indeksa rādītājus.

⁵ FATF Guidance National Money Laundering and Terrorist Financing Risk Assessment. – 7.lpp. Pieejams: https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/content/images/National_ML_TF_Risk_Assessment.pdf

⁶ Seku vērtēšana atkarīga no piemērojamās metodoloģijas. Piemēram, Pasaules Bankas izstrādātā metodoloģija neparedz seku izvērtēšanu.

Pieejams: <https://www.worldbank.org/en/topic/financialsector/brief/antimoney-laundering-and-combating-the-financing-of-terrorism-risk-assessment-support>

- 2.7. Vienlaikus atbilstoši izvēlētajai metodoloģijai sekas var netikt ietvertas risku noteikšanā, bet novērtējums tiek koncentrēts uz vienotu izpratni par draudiem un ievainojamību (skat. attēlu Nr. 1). Piemēram, Pasaules Bankas piedāvātais risku novērtēšanas modelis definē NILL risku kā draudu un ievainojamības kombināciju.⁷

Attēls Nr. 1 Draudu, ievainojamības un seku⁸ mijiedarbība

NILLTPF risku novērtēšanas metodoloģija

- 2.8. NILLTPF risku novērtējuma process ir balstīts uz metodoloģiju, par kā izmantošanu vienojušās iesaistītās personas un iestādes. Risku novērtēšanas procesā var tikt izmantota Starptautiskā valūtas fonda, Pasaules Bankas u.c. institūciju izstrādātās metodoloģijas vai valsts mērogā patstāvīgi izstrādāta metodoloģija. Dažāda līmeņa risku novērtējumiem var tikt izmantotas dažādas pieejas jeb metodoloģijas. Risku vērtēšanā nav vienas universālas metodoloģijas.
- 2.9. Sākotnēji visām kompetentajām institūcijām un iesaistītajām personām jāvienojas par risku novērtējuma mērķi un ietvaru, kā arī sagaidāmo gala rezultātu. Risku novērtējums var būt mērķēts, lai atbalstītu un pamatotu konkrētu darbību veikšanu vai lēmumu pieņemšanu. Metodoloģiju risku novērtējuma veikšanai var specificēt, pamatojoties uz riska novērtējumam izvirzītajiem mērķiem un ietvaru.
- 2.10. Izvēloties risku vērtēšanas pieeju, jāapzinās, ka NILL vērtēšanas kontekstā pamatā tiek vērtēti noziedzīgā ceļā iegūtu līdzekļu iepludināšana legālā finanšu sistēmā, savukārt terorisma un proliferācijas finansēšanai var tikt izmantoti finanšu līdzekļi gan no noziedzīgām, gan no legālām darbībām ar mērķi atbalstīt noziedzīgas darbības nākotnē.
- 2.11. Lai arī NILLTPF risku novērtējuma galvenais mērķis ir identificēt un saprast NILLTPF riskus, novērtējums var tikt veikts dažādos līmeņos, t.i., nacionālā vai pārnacionālā līmenī, ar atšķirīgu mērķi un noteiktām darbības jomām, piemēram, par konkrētu nozari, sektoru, darbības jomu, reģionu, pakalpojumu, produktu u.tml.
- 2.12. Nacionālais NILLTPF risku novērtējums ietver dažāda līmeņa NILLTPF risku novērtējumus, definējot valsts kopējo redzējumu par NILLTPF draudiem, ievainojamību un riskiem.
- 2.13. Neatkarīgi no izmantotās metodoloģijas jānodrošina, lai NILLTPF risku novērtējums ir visaptverošs un sniedz objektīvu un pamatotu redzējumu par valstī pastāvošajiem NILLTPF riskiem, tai skaitā, lai pietiekami plaši un kvalitatīvi ir vērtēti draudi, ievainojamība, to radītās sekas un attiecīgi arī riski.
- 2.14. NILLTPF risku novērtējums jāveic regulāri, t.i. ne retāk kā reizi trijos gados. Ja nepieciešams NILLTPF risku novērtējums var tikt veikts arī biežāk, piemēram, lai regulāri izvērtētu atsevišķu sektoru NILLTPF risku, jaunu produktu un pakalpojumu piegādes kanālu riskus u.tml..
- 2.15. NILLTPF risku novērtējuma ietvaros jāidentificē arī aspekti, kas radīja grūtības iegūt, apkopot un analizēt kvantitatīvo un kvalitatīvo informāciju vai izdarīt secinājumus, lai pārskatāmā nākotnē veiktu nepieciešamos uzlabojumus identificētajās jomās.

⁷ Risk Assessment Support for Money Laundering/Terrorist Financing. Pieejams:

<https://www.worldbank.org/en/topic/financialsector/brief/antimoney-laundering-and-combating-the-financing-of-terrorism-risk-assessment-support>

⁸ Seku vērtēšana atkarīga no piemērojāmās metodoloģijas. Piemēram, Pasaules Bankas izstrādātā metodoloģija neparedz seku izvērtēšanu.

Pieejams: <https://www.worldbank.org/en/topic/financialsector/brief/antimoney-laundering-and-combating-the-financing-of-terrorism-risk-assessment-support>

- 2.16. Ja pārlicenoša riska līmeņa noteikšanai trūkst kvantitatīvo vai kvalitatīvo datu, kas pierādītu zemāka riska līmeņa noteikšanas pamatotību, tad vienmēr riska līmenis ir nosakāms augstāks. Novēršot informācijas trūkuma radītās nepilnības, nākamajā vērtēšanas periodā riska līmenis var tikt noteikts atbilstoši identificētajai situācijai.

NILLTPF risku novērtējuma mērķauditorija

- 2.17. NILLTPF risku vērtējuma būtībai, saturam un formai jāatbilst tā mērķauditorijas vajadzībām. Mērķauditorijas var būt:
- 2.17.1. politikas veidotāji un valsts institūcijas, kas iesaistītas vai piedalās valsts NILLTPF novēršanas sistēmas veidošanā;
 - 2.17.2. tiesībaizsardzības iestādes un LR Prokuratūra;
 - 2.17.3. Finanšu izlūkošanas dienests;
 - 2.17.4. uzraudzības un kontroles institūcijas⁹;
 - 2.17.5. NILLTPFN likuma subjekti;
 - 2.17.6. nevalstiskās organizācijas un personas, kas veic ziedojumus, dāvinājumus u.tml.;
 - 2.17.7. valsts NILLTPFN sistēmas novērtētāji un citas starptautiskās organizācijas;
 - 2.17.8. sabiedrība, tai skaitā ieinteresētās personas no akadēmiskās vides.

NILLTPF risku novērtēšanā iesaistītās kompetentās institūcijas un iesaistītās personas

- 2.18. FID ir vadošā iestāde Latvijas NILLTPF novēršanas sistēmā, kuras mērķis ir novērst iespēju izmantot LR finanšu sistēmu NILLTPF¹⁰. FID organizē un koordinē NILLTPF risku novērtējuma veikšanu¹¹, iesaistot līdzatbildīgās institūcijas, pieņem gala lēmumu par risku novērtējuma veikšanai piemērotās metodoloģijas izvēli, nosaka risku novērtējuma mērķus, ietvaru un sasniedzamos rezultātus.
- 2.19. FID sadarbībā ar citām kompetentajām institūcijām un personām izstrādā NILLTPF risku novērtēšanas veikšanas plānu, nosakot procesa gaitu, sasniedzamo rezultātu un detalizētu laika grafiku, atbildīgo un līdzatbildīgo iesaistīto institūciju un personu uzdevumus un pienākumus.
- 2.20. Katras iesaistītās institūcijas un personas ieguldījums NILLTPF risku novērtējuma veikšanā ir būtisks un katra institūcija spēj būtiski ietekmēt korektu NILLTPF risku identificēšanu un adekvātu to novērtēšanu. Risku novērtēšanas procesā vajadzētu tikt iesaistītiem šādiem dalībniekiem:
- 2.20.1. **Valsts politikas veidotāji** jāiesaista gan kā kvantitatīvās, kvalitatīvās informācijas un ekspertu viedokļa sniedzēji, gan kā risku novērtējuma lietotāji. Politikas veidotāji nodrošina, ka identificētie riski tiek izprasti, tiek veiktas atbilstošas darbības un pieņemti atbilstoši lēmumi to mazināšanai un novēršanai (FM, TM, IeM, ĀM, EM u.c., ja nepieciešams);
 - 2.20.2. **tiesībaizsardzības iestādes un LR Prokuratūra** var sniegt informāciju par konkrētiem noziedzīgiem nodarījumiem un citus riska novērtējuma izstrādei nepieciešamos datus. VDD papildus var sniegt nozīmīgu informāciju saistībā ar ārvalstu teroristisko grupējumu aktivitātēm un to ietekmi uz valsts drošību, konstatētajiem TF un PF gadījumiem, kā arī informāciju par NILLTPF draudiem (LR Prokuratūra, KNAB, SAB, VDD, VID, VP, VRS);
 - 2.20.3. **FID** var sniegt tipoloģijas, stratēģiskos pētījumus, pamatojoties uz saņemtajiem ziņojumiem par aizdomīgajiem un neparastajiem darījumiem, kā arī citu būtisku informāciju, kas pieejama FID datu bāzēs, vienlaikus sniedzot profesionālu viedokli kā vadošā iestāde Latvijas NILLTPF novēršanas jomā;
 - 2.20.4. **Uzraudzības un kontroles institūcijas** var sniegt būtisku redzējumu par to uzraudzībā un kontrolē esošajos sektoros pastāvošajiem draudiem, ievainojamību, tipoloģijām, tendencēm

⁹ Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likums. – 45. pants.

¹⁰ Turpat – 50. panta otrais punkts.

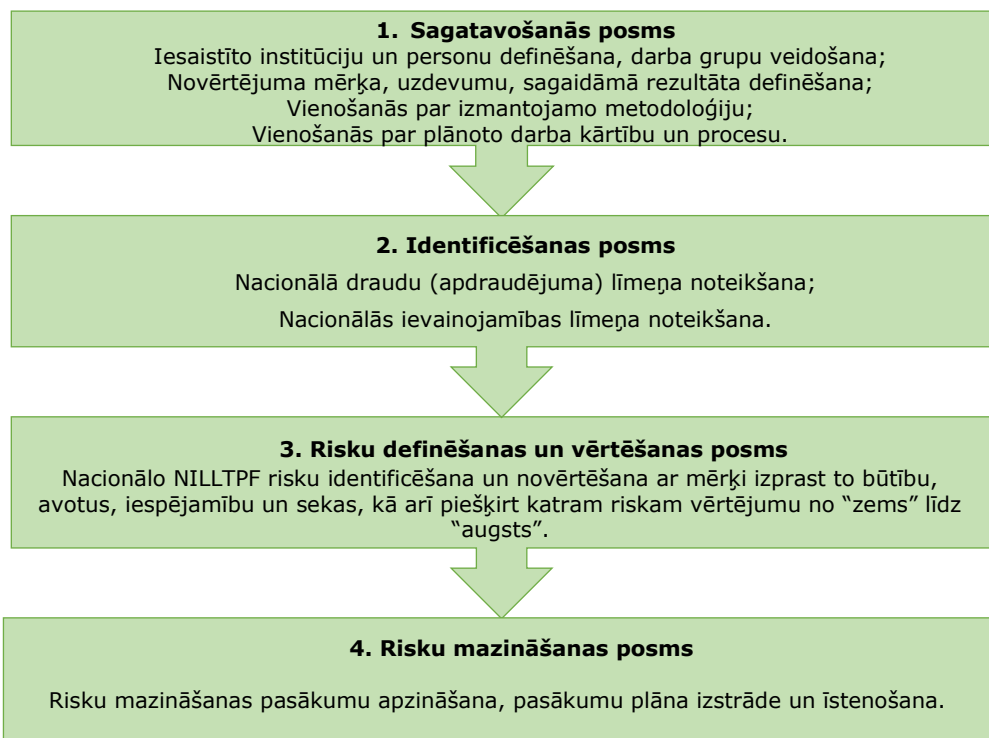
¹¹ Turpat – 51. panta pirmā daļa 14.punkts.

un NILLTPF riskiem, kā arī var mērķtiecīgi vērsties pie NILLTPFN likuma subjektiem kāda konkrēta jautājuma, zināšanas līmeņa vai viedokļa noskaidrošanai (FKTK, VID, Latvijas Banka, PTAC, LZNP, LZAP, LZRA, IAUĪ, NKMP);

- 2.20.5. **Citas iestādes** var palīdzēt ar kvalitatīvo, kvantitatīvo datu apkopošanu un analīzi, kā arī ar jomas ekspertu konsultācijām. Tādas iestādes varētu būt: Centrālā statistikas pārvalde, Uzņēmumu reģistrs, Tiesībsargs, Maksātnespējas administrācija, Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padome, Centrālā finanšu un līgumu aģentūra, Lauku atbalsta dienests, Latvijas vides investīciju fonds u.c.;
- 2.20.6. **Privātais sektors** var sniegt riska novērtējuma izstrādei būtisku kvalitatīvo un kvantitatīvo informāciju, un jomas ekspertu konsultācijas, kas nepieciešamas NILLTPF risku novērtējuma kvalitatīvai veikšanai, kā arī piedalīties visā risku izvērtējuma procesā, tādējādi nodrošinot, ka privātā sektora pārstāvjiem ir skaidra risku identificēšanas un riska līmeņa noteikšanas pamatotība un tie spēj izplatīt adekvāti izprastu informāciju citiem privātajā sektorā strādājošajiem, tajā skaitā, NILLTPFN likuma subjektiem. Tādi privātā sektora pārstāvji varētu būt: Finanšu nozares asociācija, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera, Latvijas apdrošinātāju asociācija, Latvijas Darba devēju konfederācija, Latvijas Sertificēto maksātnespējas procesa administratoru asociācija, Latvijas Republikas Grāmatvežu asociācija, Latvijas Nodokļu konsultantu asociācija, Latvijas nekustamo īpašumu darījumu asociācija LANĪDA, Nekustamā īpašuma speciālistu apvienība NĪSA, Latvijas Nekustamā īpašuma aģentu un mākleru biedrība NĪMA, Auto Asociācija, Lietoto automašīnu tirgotāju asociācija, VSIA Latvijas Proves birojs, u.c.
- 2.20.7. **Starptautiskās organizācijas** tādas kā EK, FATF, Moneyval, OECD, Pasaules Banka, Starptautiskais valūtas fonds vai līdzīgas organizācijas regulāri veic Latvijas un citu valstu novērtējumus un to izdarītie secinājumi un sniegtās rekomendācijas ir īpaši vērtīgas, lai adekvāti noteiktu draudu, ievainojamības un risku līmeni attiecībā pret citās valstīs pastāvošajiem līdzīgiem rādītājiem. Tāpat būtisku informācijas piensumu var nodrošināt ārvalstu FID par situāciju citos reģionos saistībā ar identificētajiem riskiem, risku tendencēm u.tml., kā arī saistībā ar Latvijas fizisko un juridisko personu darbību ārpus Latvijas robežām.
- 2.20.8. **Akadēmiskās vides pārstāvji** var nodrošināt būtisku piensumu kvalitatīvas informācijas un ekspertu viedokļa formulēšanā, kas balstīts uz jau veiktiem pētījumiem, piemēram, valstī veiktiem pētījumiem par ēnu ekonomiku, noziedzībās apmēru, u.tml.
- 2.21. Lai nodrošinātu maksimāli korektu un noteiktā laikā sasniegtu rezultātu, būtiski, lai arī augstākā līmeņa valsts amatpersonas demonstrētu politisko gribu un sniegtu atbalstu NILLTPF risku novērtējuma veikšanai, kā arī lai valsts augstākā līmeņa vadība izprastu identificētos riskus un savas kompetences ietvaros rīkotos, lai atbalstītu centienus tos novērst vai mazināt.

NILLTPF risku novērtēšanas posmi

- 2.22. NILLTPF risku novērtēšanu var iedalīt četros posmos: sagatavošanās, esošās situācijas identificēšana, risku definēšana un to novērtēšana, risku mazināšana (skat. attēlu Nr. 2).

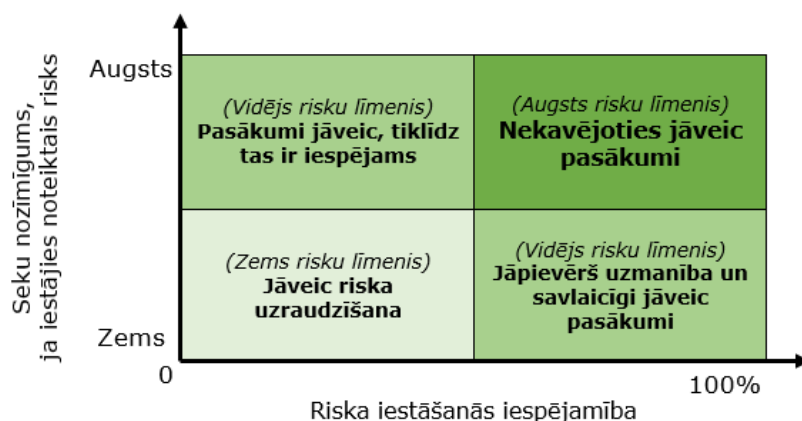
- 2.23. Pirms NILLTPF risku novērtēšanas uzsākšanas ir jāveic **sagatavošanās posms**. Šajā posmā jāformulē veicamā risku novērtējuma mērķi, uzdevumi, kā arī jānosaka sagaidāmais rezultāts. Būtiski noteikt risku novērtēšanas procesā iesaistītās institūcijas un personas, kā arī nepieciešamības gadījumā, veidot darba grupas. Šajā posmā svarīgi vienoties par izmantojamo metodoloģiju un plānoto darba procesu, tai skaitā noteikt skaidru laika grafiku, kas nodrošina nacionālā riska novērtējuma pabeigšanu pieņemamā termiņā.
- 2.24. **Identificēšanas posmā** nosakāms nacionālais draudu un ievainojamības līmenis, kurā detalizēti definēta, apkopota un analizēta pieejamā kvantitatīvā, kvalitatīvā un ekspertu sniegtā informācija. Novērtējuma procesā tiek izdarīti secinājumi gan par esošajiem, gan tuvākajā nākotnē iespējamiem draudiem un ievainojamības aspektiem, atbilstoši iepriekš formulētajam mērķim, darba uzdevumiem un sagaidāmajam rezultātam (atkarībā no izvēlētās metodoloģijas, var tikt vērtētas arī sekas).
- 2.25. **Risku definēšanas un vērtēšanas posms**. Kad ir formulēti draudi un ievainojamības aspekti, pētāma to savstarpējā mijiedarbība, kas rezultējas ar definētiem NILLTPF riskiem (skat. arī attēlu Nr. 1). Identificētie riski ir draudu, ievainojamības un, attiecībā no piemērotās metodoloģijas, seku cēloņsakarība. Analizējot aktuālos kvantitatīvos un kvalitatīvos datus iespējams noteikt iepriekšējā posmā identificēto risku dabu, izcelsmi, iestāšanās varbūtību, kā arī prognozēt to radītās sekas nākotnē.
- 2.26. Pēc risku identifikācijas šajā posmā tiem nosakāms konkrēts līmenis jeb vērtējums no "zems" līdz "augsts" (vai, piemēram, "ļoti augsts", atkarībā no piemērotās metodoloģijas). Jo augstāks ir novērtējums, jo lielāka varbūtība tikt pakļautam NILL, TF un PF. Ja pārlicenoša riska līmeņa noteikšanai trūkst kvantitatīvo vai kvalitatīvo datu, kas pierādītu zemāka riska līmeņa noteikšanas pamatotību, tad vienmēr riska līmenis ir nosakāms augstāks.
- 2.27. Riska līmeņa novērtēšanā, vienā no pieejām tiek izmantota metode, kur tiek modelēti dažādi notikumi, situācijas un gadījumi, kas varētu būt saistīti ar NILLTPF iestāšanās varbūtību, piemēram, organizēts noziedzīgais grupējums legalizē līdzekļus izmantojot legālus uzņēmumus, narkotiku tirgotāji nodarbojas ar skaidras naudas kontrabandu, ārvalstu teroristiskie grupējumi izmanto vietējās nevalstiskās organizācijas līdzekļu vākšanai u.tml.¹³

¹²FATF Guidance National Money Laundering and Terrorist Financing Risk Assessment – 22.lpp. Pieejams: https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/content/images/National_ML_TF_Risk_Assessment.pdf

¹³ FATF Guidance National Money Laundering and Terrorist Financing Risk Assessment – 23.lpp. (Examples of Consequences of Money Laundering). Pieejams: https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/content/images/National_ML_TF_Risk_Assessment.pdf

- 2.28. Sarežģīti noteikt NILLTPF risku līmeņa kvantitatīvos rādītājus, tāpēc jāņem vērā, ka riski ir draudu un ievainojamības mijiedarbības rezultāts un tie atspoguļojas risku radītajās sekās, kā arī vērtējot risku iestāšanās varbūtību.
- 2.29. Risku novērtēšanas posms noslēdzas ar nepieciešamību apzinātos riskus mazināt vai pat novērst pilnībā. **Risku mazināšanas posmā** nosakāmi risku mazinošie pasākumi un darbības, izvirzāmas prioritārās darbības, kā arī ilgtermiņa un īstermiņa stratēģija to novēršanai. Risku novērtējums dod iespēju identificētos riskus sastrukturizēt matricā, kas savukārt norāda uz tiem riskiem, kas novēršami primāri. Jo augstāks identificētā riska līmenis, jo nekavējošāki pasākumi jāparedz to mazināšanai (skat. attēlu Nr. 3).

Attēls Nr. 3 Vienkāršota matrica NILLTPF risku novēršanas un mazināšanas pasākumu prioritizācijai¹⁴

- 2.30. Augstāka līmeņa riski var liecināt par sistēmiskiem darbībām un laika gaitā iestrādātām shēmām, tāpēc šādu risku mazināšanai vai novēršanai būs nepieciešams vairāk laika un komplicētāki pasākumi, nekā zema līmeņa risku mazināšanai vai novēršanai.
- 2.31. Pamatojoties uz riska novērtējuma rezultātiem, var tikt izstrādāts detalizēts rīcības plāns uz risku balstītas pieejas īstenošanai, lai novērstu un mazinātu identificētos NILLTPF riskus. Izstrādātais rīcības plāns ietver arī resursu sadali pasākumu īstenošanā iesaistītajām institūcijām.

NILLTPF risku novērtējuma līmeņi

- 2.32. Dažādas risku novērtēšanas metodoloģijas paredz dažādu riska līmeņa noteikšanas metodes, taču visizplatītāk NILLTPF draudu, ievainojamības un risku līmenis novērtē, pielietojot piecu vērtējumu salīdzināšanas sistēmu - "zems", "vidēji zems", "vidējs", "vidēji augsts" un "augsts". Jo augstāks ir novērtējums, jo lielāka varbūtība tikt pakļautam NILLTPF. Vienkāršots vērtējumu skaidrojums varētu būt šāds:
- 2.32.1. **"zems"** – apdraudējums ir ar zemu iestāšanās varbūtību. Nav datu, ka noziedzniekiem ir nodoms izmantot šo sektoru, nozari, pakalpojumu u.tml. darījumiem, kas vēsti uz NILLTPF. Lai izmantotu šo NILLTPF veidu, nepieciešama sarežģīta plānošana, zināšanas un/vai augstāka tehniskā kompetence nekā citām iespējām.
- 2.32.2. **"vidēji zems"** – apdraudējums ir ar vidēji zemu iestāšanās varbūtību. Noziedzniekiem var būt redzējums, kā izmantot šo sektoru, nozari, pakalpojumu u.tml. darījumiem attiecībā uz NILLTPF. Lai izmantotu šo veidu NILLTPF ir nepieciešama tālredzīga plānošana un/vai tehniskās zināšanas salīdzinoši ar citām iespējām.
- 2.32.3. **"vidējs"** – apdraudējums ir ar vidēju iestāšanās varbūtību. NILLTPF veids var būt pieejams un/vai tā īstenošana ir finansiāli pieņemama. NILLTPF veids tiek uztverts kā vidēji pievilcīgs un vidēji drošs. Noziedzniekiem ir nepieciešamās spējas izmantot šo NILLTPF veidu un tas prasa vidēju plānošanas līmeni un zināšanas. Draudi, kas saistīti ar šī NILLTPF veida izmantošanu ir vērā ņemami.
- 2.32.4. **"vidēji augsts"** – apdraudējums ir ar vidēji augstu iestāšanās varbūtību. NILLTPF veids ir pieejams un tā īstenošana ir finansiāli pieņemama. NILLTPF veids tiek uztverts kā diezgan

¹⁴ Turpat. – 28.lpp.

pievilcīgs noziedzniekiem un drošs. Noziedzniekiem ir iespējas izmantot šo NILLTPF veidu un tas prasa vidēju plānošanas līmeni un zināšanas. Draudi, kas saistīti ar šī NILLTPF veida izmantošanu ir nozīmīgi.

- 2.32.5. **"augsts"** – apdraudējums ir ar augstu iestāšanās varbūtību. NILLTPF veids ir plaši pieejams un/vai tā izmantošanai ir salīdzinoši zemas izmaksas. NILLTPF veids tiek uztverts kā pievilcīgs noziedzniekiem un/vai drošs. NILLTPF veids ir samērā viegli īstenojams, tas neprasa lielu plānošanu, zināšanas, salīdzinot ar citām iespējām. Draudi, kas saistīti ar šī NILLTPF veida izmantošanu, ir ļoti nozīmīgi.
- 2.33. Nepieciešamības gadījumā ir pieļaujams vērtēt ar vērtējumu, kas ir starp diviem minētajiem, ja redzamas būtiskas vērtējamo subjektu darbības atšķirības, piemēram, vērtējums "vidēji augsts/augsts" nozīmētu, ka sektorā kopumā ir augsts riska līmenis, bet vienlaicīgi konstatētas būtiskas atšķirības starp dažādu sektora subjektu riska līmeņiem, no kuriem atsevišķiem pārstāvjiem riska līmenis ir viduvējs vai pat zems.
- 2.34. Atsevišķās situācijās var būt gadījumi, kad riska novērtējums nedrīkst būt "vidējs" vai "zems", ja draudi vai ievainojamības līmenis ir nemainīgi "augsts". Piemēram:
- 2.34.1. "augsts" draudu līmenis un "zems" ievainojamības līmenis – valsts vai sektors nepārtraukti paliel pievilcīgs noziedzniekiem NILLTPF veikšanai, neskatoties uz īstenoto stingro kontroles mehānismu. Šādās situācijās noziedznieki turpina veidot aizvien sarežģītākus NILLTPF tehnisko paņēmienus, kam valsts vai sektors vēl nav gatavs.
- 2.34.2. "zems" draudu līmenis un "augsts" ievainojamības līmenis – pat ja valsts vai sektors līdz šim nav ļaunprātīgi izmantots noteiktiem NILLTPF mērķiem (vai izmantošana līdz šim nav konstatēta), stingras kontroles trūkums varētu būtiski palielināt noziedznieku vai teroristu interesi par valsts vai sektora izmantošanu noteiktu NILLTPF mērķu realizācijai.

NILLTPF risku novērtējuma rezultāts

- 2.35. NILLTPF risku novērtējuma gala ziņojums ir vienots dokuments, kas ietver visaptverošu, detalizētu un pamatotu informāciju par NILLTPFN sistēmas aktuālo situāciju, nacionālo draudu un nacionālās ievainojamības līmeņa izvērtējumu, atbilstoši NILLTPFN likuma subjektu un to pārstāvēto sektoru NILL, TF un PF draudu un ievainojamības līmeņa izvērtējums, kā arī visu iepriekš nosaukto jomu identificēto risku un to ietekmes izvērtējums.
- 2.36. Ja NILLTPF risku novērtēšanas ziņojums satur ierobežotas pieejamības informāciju vai ziņojumā aprakstītie aspekti atklāj iespējamās NILLTPF shēmas vai scenārijus, tad tiek sagatavots publiski pieejams NILLTPF risku novērtējuma ziņojuma kopsavilkums, kurā netiek iekļauta ierobežotas pieejamības informācija.
- 2.37.
- 2.38. NILLTPF risku novērtējuma gala ziņojums tiek papildināts ar detalizēti uz riskiem balstītas pieejas izstrādātu rīcības plānu, norādot stratēģiskos virzienos, mērķus, nepieciešamās darbības NILLTPF risku mazināšanai, sagaidāmo rezultātu, atbildīgās institūcijas, termiņus un nepieciešamo resursu apjomu rīcības plānā noteikto darbību īstenošanai.
- 2.39. NILLTPF risku novērtējuma gala ziņojums tiek izstrādāts sadarbībā ar kompetentajām institūcijām un personām. Gala lēmumu par ziņojumā aprakstītajiem secinājumiem un procesā pieņemtajiem lēmumiem, attiecībā uz identificētajiem riskiem un to līmeni, pieņem FID kā valsts vadošā iestāde NILLTPFN jomā, kuras viens no mērķiem ir novērst iespēju izmantot LR finanšu sistēmu NILLTPF.
- 2.40. NILLTPF risku novērtējuma ziņojuma gala versiju saskaņo ar visām kompetentajām institūcijām. Pēc saskaņojuma saņemšanas risku novērtējuma ziņojumu apstiprina Finanšu izlūkošanas dienesta priekšnieks un publicē FID tīmekļa vietnē.
- 2.41. NILLTPF risku novērtējuma gala ziņojums var tikt prezentēts FSAP sēdē, FID Konsultatīvajā padomes sēdē un Uzraudzības un kontroles institūciju sadarbības un koordinācijas platformas sanāksmē, Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda īstenošanas padomes sēdē, Tiesībaizsardzības vadības darba grupas un Starpinstitūciju ekspertu grupas sēdēs u.c.

3. NILLTPF risku novērtējuma komunikācija

Komunikācijas mērķis

- 3.1. Izglītēt sadarbības partnerus/mērķauditoriju (atbilstoši 2.16. punktam), lai gūtu atbalstu cīņā ar ekonomisko noziedzīgo nodarījumu novēršanu un apkarošanu un būtiski stiprinātu dažādu valsts institūciju sadarbību, informētības un izpratnes līmeņa paaugstināšanu par valstij vai sektoram piemītošajiem aktuālajiem NILLTPF riskiem.
- 3.2. Pilnveidot informācijas, riska līmeņa novērtējumu un pētījumu izplatīšanas un izskaidrošanas efektivitāti.
- 3.3. Iegūt atgriezenisko saiti par identificētajiem riskiem, jo īpaši no NILLTPFN likuma subjektiem.
- 3.4. Motivēt NILLTPFN likuma subjektus pārskatīt savai darbībai un klientiem piemītošos NILLTPF riskus, kā arī pilnveidot iekšējās kontroles sistēmas, atbilstoši valsts līmenī definētajiem NILLTPF riskiem.
- 3.5. Plānot politikas īstenošanai nepieciešamo turpmāko rīcību.
- 3.6. Padarīt efektīvāku tiesībsardzības iestāžu darbu ar saistīto noziedzīgo nodarījumu novēršanu un apkarošanu.

Risku novērtējuma ziņojumi

- 3.7. Eiropas līmeņa NILLTPF risku novērtēšanas ziņojums.
- 3.8. Latvijas nacionālais NILLTPF risku novērtējums.
- 3.9. Sektoru NILLTPF risku novērtējumi.
- 3.10. Padziļinātas stratēģiskās analīzes rezultātā iegūtas tā brīža aktualitātes un tendences NILLTPF jomā. Pētījumi un ziņojumi, kas saistīti ar NILLTPF novēršanu un atpazīšanu.

Komunikācijas kanāli

- 3.11. Aktuālie risku novērtējumu ziņojumi publicēti FID tīmekļa vietnē www.fid.gov.lv sadaļā "Noderīgi: Nacionālā riska novērtējums".
- 3.12. Tiešā komunikācija: e-pastu vēstules, tikšanās, dalība diskusijās.
- 3.13. Pasākumi: semināru un apmācību organizēšana, dalība konferencēs, u.tml.
- 3.14. Sociālie mediji: FID LinkedIn kants.

Mērķauditorija

- 3.15. Uzraudzības un kontroles institūcijas;
- 3.16. NILLTPF likuma subjekti;
- 3.17. Nevalstiskās organizācijas un personas, kas veic ziedojumus, dāvinājumus u.tml.;
- 3.18. Politikas veidotāji, nozares atbildīgās ministrijas (TF, FM, IeM, ĀM);
- 3.19. Tiesībsardzības iestādes un LR Prokuratūra;
- 3.20. Sabiedrība kopumā.

Informācijas izplatīšanas, komunikācijas un atgriezeniskās saites nodrošināšana uzraudzības un kontroles institūcijām un NILLTPFN likuma subjektiem

- 3.21. "Uzraudzības un kontroles institūciju sadarbības un koordinācijas platformas" ietvaros uzraudzības un kontroles institūcijām tiek prezentēts izstrādātais risku novērtējums.
- 3.22. Uzraudzības un kontroles institūcijas nosūta NILLTPFN likuma subjektiem publiskojamos risku novērtējumus, pēc nepieciešamības pievienojot katram sektoram papildus skaidrojošos materiālus, kā arī NILLTPFN likuma subjektu turpmāk veicamos uzdevumus.
- 3.23. Uzraudzības un kontroles institūcijas izvērtē iespēju risku novērtējumu secinājumus prezentēt un skaidrot NILLTPFN likuma subjektiem, to grupām vai apvienībām klātienēs tikšanās reizēs, semināros vai apmācībās.
- 3.24. NILLTPFN likuma subjekti atbilstoši darbības veidam pilnveido savai darbībai un klientiem piemītošo NILLTPF risku novērtējumus, pilnveido iekšējās kontroles sistēmas, kā arī attiecīgās procedūras, informācijas tehnoloģiju sistēmas un nodrošina darbinieku apmācību. NILLTPFN likuma subjektu mērķis ir nodrošināt, lai to iekšējās kontroles sistēmas darbotos atbilstoši uz risku balstītai pieejai, paredzot atbilstošus resursus un līdzekļus tādiem risku mazināšanas pasākumiem, kur risks ir definēts visaugstākais.
- 3.25. Uzraudzības un kontroles institūcija nodrošina, ka tā saņem no NILLTPFN likuma subjektiem, subjektu grupām, apvienībām vai cita veida subjektu pārstāvības formām atgriezenisko saiti, proti informāciju par to, kā subjekti ir ņēmuši vērā risku novērtējumā ietvertu un kādas darbības veiktas, lai to integrētu savā ikdienas darbā un atbilstoši pilnveidotu iekšējās kontroles sistēmas. Atgriezeniskā saite var ietvert arī NILLTPFN likuma subjektu viedokli un ierosinājumus par nepieciešamajiem grozījumiem normatīvajos aktos, kā arī cita veida pasākumiem identificēto risku mazināšanai.
- 3.26. Uzraudzības un kontroles institūcijas, pamatojoties uz saņemto atgriezenisko informāciju var:
 - 3.26.1. pilnveidot uz riskiem balstītas uzraudzības un kontroles pasākumu veikšanas mehānismu;
 - 3.26.2. izstrādāt NILLTPFN likuma subjektu risku profilus;
 - 3.26.3. novērtēt subjektu izpratni par NILLTPFN jautājumiem;
 - 3.26.4. veikt NILLTPFN likuma subjektu apmācības procesu, mērķtiecīgi nodrošinot izpratnes un zināšanu līmeņa paaugstināšanu;
 - 3.26.5. plānot mērķtiecīgo pārbaūžu metodiku, regularitāti un apjomu.
- 3.27. Uzraudzības un kontroles institūcijas sniedz FID informāciju par saņemto atgriezenisko saiti no NILLTPFN likuma subjektiem – pārskatu par NILLTPFN likuma subjektu veiktajām darbībām, identificētiem jauniem risku veicinošiem faktoriem, ierosinātajiem pasākumiem identificēto risku mazināšanai u.tml.
- 3.28. FID secīgi var rosināt atbildīgās institūcijas izstrādāt normatīvo aktu projektus, konstatēto nepilnību novēršanai.

Informācijas izplatīšanas, komunikācijas un atgriezeniskās saites nodrošināšana nevalstiskajām organizācijām un personām, kas veic ziedojumus, dāvinājumus u.tml.;

- 3.29. "Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda īstenošanas padomes" sēdē nevalstisko organizāciju pārstāvjiem tiek prezentēts izstrādātais risku novērtējums.
- 3.30. Finanšu izlūkošanas dienests nosūta lielākajām nevalstiskajām organizācijām vai to apvienībām, kas nodrošina līdzekļu vākšanu dažādiem labdarības mērķiem, publiskojamos risku novērtējumus, pēc nepieciešamības pievienojot papildus skaidrojošos materiālus, kā arī no nevalstiskajām organizācijām sagaidāmo rīcību.
- 3.31. FID sadarbībā ar citām kompetentajām institūcijām izvērtē iespēju risku novērtējumu secinājumus prezentēt un skaidrot nevalstiskajām organizācijām, to grupām vai apvienībām klātienēs tikšanās reizēs, semināros vai apmācībās.

- 3.32. Nevalstiskās organizācijas pilnveido savas tīmekļu vietnes ar informāciju, kas palielina personu, kas veic ziedojumus, dāvinājumus un jebkādu citu labo darbu, informētības līmeni saistībā ar potenciālajiem draudiem tikt pakļautiem NILLTPF.
- 3.33. Kompetentās institūcijas, t.sk. FID, VDD, VID, īsteno informatīvas un izglītojošas kampaņas ar mērķi uzlabot nevalstisko organizāciju un personu, kas veic vai nākotnē varētu veikt ziedojumus, dāvinājumus u.tml., izpratni par iespējamību tikt pakļautiem NILLTPF riskiem, kā arī nevalstiskās organizācijas tiek informētas par pasākumiem, ko nevalstiskās organizācijas var īstenot, lai mazinātu riskus, ka tās jaunprātīgi tiks izmantotas TF mērķiem.
- 3.34. FID nodrošina, ka tā saņem no nevalstiskajām organizācijām, to grupām, apvienībām vai cita veida to pārstāvības formām atgriezenisko saiti, proti informāciju par to, kā nevalstiskās organizācijas ir ņēmušas vērā risku novērtējumā ietvertu un kādas darbības veiktas, lai to integrētu savā ikdienas darbā. Atgriezeniskā saite var ietvert arī nevalstisko organizāciju viedokli un ierosinājumus par nepieciešamajiem grozījumiem normatīvajos aktos, kā arī cita veida pasākumiem identificēto risku mazināšanai.
- 3.35. FID secīgi var rosināt atbildīgās institūcijas izstrādāt normatīvo aktu projektus, konstatēto nepilnību novēršanai.

Informācijas izplatīšanas, komunikācijas un atgriezeniskās saites nodrošināšana politikas veidotājiem

- 3.36. FSAP sēdē var tikt prezentēts izstrādātais risku novērtējums. FID informē par izstrādātajiem dokumentiem un tajos izdarītajiem secinājumiem FSAP sastāvā esošā institūcijas.
- 3.37. Atbildīgās ministrijas, pamatojoties uz risku novērtējumu:
- 3.37.1. lemj par nepieciešamību precizēt, pilnveidot un apstiprināt rīcības plānu NILLTPF risku mazināšanai;
- 3.37.2. rīcības plāna apstiprināšanas gadījumā, nodrošina tā izpildi;
- 3.37.3. izstrādā normatīvo aktu vai to grozījumu projektus konstatēto nepilnību novēršanai ar mērķi mazināt iespēju LR veikt NILLTPF.

Informācijas izplatīšanas, komunikācijas un atgriezeniskās saites nodrošināšana tiesībsardzības iestādēm un LR Prokuratūrai

- 3.38. Izstrādātais risku novērtējums tiek prezentēts FID Konsultatīvās padomes sēdē, kā arī Nacionālajā tiesībsardzības vadības darba grupas un Nacionālajā starpinstitūciju ekspertu grupas sēdēs (MK 24.01.2017. instrukcija Nr.1). FID informē visas tiesībsardzības iestādes un LR Prokuratūru par izstrādātajiem dokumentiem un tajos izdarītajiem secinājumiem.
- 3.39. Tiesībsardzības iestādes un LR Prokuratūra, pamatojoties uz risku novērtējumu, vērtē aktuālo un potenciālo noziedzīgo nodarījumu ietekmi, t.i. apdraudējuma līmeni, tendences, dinamiku un struktūru uz valsts ekonomiskajām interesēm un iedzīvotāju drošību.
- 3.40. Tiesībsardzības iestādes un LR Prokuratūra risku novērtējumā konstatētos secinājumus ņem vērā, pārskatot iestādes noteiktās prioritātes un lemj par nepieciešamību efektīvizēt to darbību NILLTPF novēršanas un apkarošanas jomā.
- 3.41. Tiesībsardzības iestādes un LR Prokuratūra veido vienotu nodarbināto izpratni un zināšanas par identificētajiem NILLTPF draudiem, ievainojamības līmeni, kā arī riskiem, risku apdraudējumu un negatīvajām sekām. Plānoto rīcību to mazināšanai un novēršanai.

Informācijas izplatīšanas, komunikācijas un atgriezeniskās saites nodrošināšana sabiedrībai

- 3.42. FID publicē NILLTPF risku novērtējumu ziņojumus FID tīmekļa vietnē www.fid.gov.lv sadaļā "Noderīgi: Nacionālā riska novērtējums".
- 3.43. FID lemj par nepieciešamību sagatavot un sniegt informatīvu paziņojumi medijiem jeb preses relīzi, kā arī turpināt sadarboties ar dažādiem medijiem informācijas skaidrošanā, lai veicinātu sabiedrības izpratni un zināšanas par draudu, ievainojamības un seku līmeni attiecībā uz iespējām izmantot LR finanšu sistēmu NILLTPF, kā arī identificētajiem riskiem.

4. Saīsinājumu saraksts

ĀM	Ārlietu ministrija
EK	Eiropas Komisija
EM	Ekonomikas ministrija
ES	Eiropas Savienība
FATF	Finanšu darījumu darba grupa
FID	Finanšu izlūkošanas dienests
FKTK	Finanšu un kapitāla tirgus komisija
FM	Finanšu ministrija
FSAP	Finanšu sektora attīstības padome (NILLTPFN likuma 61.pants)
IAUI	Izložu un azartspēļu uzraudzības institūcija
IeM	Iekšlietu ministrija
KNAB	Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs
LR	Latvijas Republika
LZAP	Latvijas Zvērinātu advokātu padome
LZNP	Latvijas Zvērinātu notāru padome
LZRA	Latvijas Zvērinātu revidentu asociācija
NILL	noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija
NILLTPF	noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija, terorisma finansēšana un proliferācijas finansēšana
NILLTPFN	noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma finansēšanas un proliferācijas finansēšanas novēršana
NKMP	Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde
OECD	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija
PF	proliferācijas finansēšana
PTAC	Patērētāju tiesību aizsardzības centrs
SAB	Satversmes aizsardzības birojs
TF	terorisma finansēšana
TM	Tieslietu ministrija
VDD	Valsts drošības dienests
VID	Valsts ieņēmumu dienests
VP	Valsts policija
VRS	Valsts Robežsardze